

DAGSINS MEINING

ES valið

Valið til ES tingið er ein sera áhugvaverð og týðningarmikil politisk hending. Valið er áhugavert m.a. tí, at tað í Danmark er eitt stórt stig til vinstru, við tað at Sosialdemo­kratarnir og SF høvdu risastóra framgongd. S fekk 32,7% og SF fekk 8% av atkvøðunum. Tey valdu eru øll uttan undantak fyri EU. Hetta lesa eygleiðarar sum, at danski vinstra-vongurin nú ynskir, at tað skal verða rikin ein virkin og framfýsin vinstripolitikkur í Europa. Hetta er sera áhugavert, tí higartil hava vinstruflokkarnir verið rættliga lunkaðir í øllum ES spurningum og hava mestsum hildið seg til eina einvísa mótmælskós.

Fyri fyrrverandi danska forsætisráðharran Nyrup Rasmussen var valið ein rættilig polit­isk uppreising í og við, at hann tykist at sláa øll dansk met í persónligum atkvøðum, og við hesum er EU valið samstundis eisini ein dyggur politiskur smeitur fyri donsku stjórnina. Vinstra, sum er flokkur forsætisráð­harrans, fer úr fimm niður í tríggar tinglimir. Hin stóri tamarin er juniørslan, har ráðgevin hjá norðatlantsbólkinum, Jens Peter Bonde verður einsamallur tinglimur. Sostatt er valið til ES tingið ein sonn vanlukka fyri juni-rørsluna og sama er at siga um fólkarørsluna móti ES, sum somuleiðis bert fekk ein tinglim. So er spurningurin, um alt hetta merkir, at danir veruliga hava tikið ES til sín og mó­støðufólkini eru givin á hondum.

Tað er lítið at ivast í, at valið er ein álvar-samur hvøkkur fyri donsku stjórnina. Valið gevur eina ábending um, at donsku velj-ararnir eru um at troystast av tí politisku kós, sum danska stjórnin rekur. Hinvegin merkir hetta, at Fogh fer at royna at sita í forsætis-ráðharrasessinum so leingi sum møguligt, tí eitt fólkatingsval vildi verið ein vanlukka fyri Venstre so væl sum fyri DF. Hetta merkir so aftur, at vit sleppa undan einum fólkatings-valstríði her í Føroyum, og tað er kanska ikki so galið, tí eitt fólktingsval í hesum árinum hevði ivaleyst virkað sera órógvandi uppá føroyskan poltikk í einum tíðarskeiði, har samgongan hevur brúk fyri arbeiðsfríði skal hon fóta sær.

Socialurin

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@socialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@socialurin.fo
Figgjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@socialurin.fo
Marknaðardeild: lysing@socialurin.fo
Jonhard Hammer jonhard@socialurin.fo
Durita Simonsen durita@socialurin.fo
Gudny Langgaard gudny@socialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@socialurin.fo

Blaðfólk:

Áki Bertholtsen aki@socialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@socialurin.fo
Edvard Joensen edvard@socialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@socialurin.fo
Solby Eliassen solby@socialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@socialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@socialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@socialurin.fo
Heini í Skorfini heini@socialurin.fo
Rúna Sivertsen runa@socialurin.fo
Terji Nielsen terji@socialurin.fo
Anna V. Ellingsgaard anna@socialurin.fo
Eydna Skaale eydna@socialurin.fo
Hans Kárasen Mikkelsen hans@socialurin.fo

Ítróttur:

Jákup Mørk jakup@socialurin.fo
Terji Nielsen terji@socialurin.fo

Myndamenn:

Álvur Haraldsen alvur@socialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@socialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:

Postmoga 231
Nólsoyar Pálsgota 1, 700
Klaksvík tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@socialurin.fo
Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@socialurin.fo
e-post: dagfinn@socialurin.fo
Sosialurin í Eysturoy:
Postmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@socialurin.fo
Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@socialurin.fo
e-post: vagar@socialurin.fo

Uppseting/prent:

Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstöðin
Útgevri:
Sp/f Sosialurin
Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801
Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn
E-mail:
post@socialurin.fo
lysing@socialurin.fo
lysingartorg@socialurin.fo
varp@socialurin.fo

Blaðið verður prentað

mánadag-friggjadag klokkan 14⁰⁰

VIÐMERKINGAR

Tvey sjálmál, Sjúrður Skaale

»**Hovedet på blokken, sum ráðstevnan á Christiansborg tann 25. mai. 2004 kallaðist, hevur skapt eitt óført orðaskifti og tjak.**

Rolf Guttesen
14. juni 2004

Lat tað vera sagt beinan vegin, at eg meini at tað er heilt í lagi at halda eina slíka konferensu. Tað er einki undirgravandi virksemi ella landsskaðiligt í tí at fáa fólk at siga sína meining um tað, sum tey kanska hava forstand uppá. Og at fáa danskarar og onnur at lurtu, og kanska bliva klókari.

Tað er eingin vandi fyri, sum Eilíf Samuelsen í viðmerking 04.06.04 sigur, at "indoktrinera danskar politikarar". Marianne Jelved, Frank Jensen og Thulesen Dahl eru alt ov klókir politikarar til at lata seg indoktrinera av sovorðnum.

Men so má tjóðveldisflokkurin eisini taka politisku konsekvensimar av tí mátanum teir teir, nú arbeiða uppá. Fyrr var tað fy, fy um danskir politikarar søgdu sína meining um fullveldis-sirkussið. Nú fara teir sjálvvir niðir fyri

biða um stuðul til síni seru sjónarmið. Hetta hava bæði Jóannes Eidesgaars og Bjarni Djurholm víst á.

Sjúrður Skaale var nakað kvikur, hesuferð! Sjúrður Skaale roynir viðmerking 08.06.04 í Sosialinum: "Er Jan Müller blivin klikkaður?" at hava at blaðstjóranum Jan Müller, sum bæði blivur kallaður blindur og politiskur fanatikari.. Jan verður lagdur undir at hótta fólkaræði. Eg haldi hatta vera eina heilt skeiva meting av Jan.

Men Sjúrður, sum royna at leggja monnum lag á, hvussu man skal diskutera á rættan og sámiligan hátt, ger beinanvegin tvey sjálm-mál. Sjúrður sigur: "**Nógv av hesum kritikki - td. frá fólkí sum Virgar Dalsgaard og Rolf Guttesen - er sjálvsagt ikki verdur at gera viðmerkingar til.**"

Í fyrsta lagi: Hann fer eftir manninum og gloymir bóltin. Virgar hevur sín serliga, hvassa stíl í tjaki og er sera vitandi um Føroya politisku søgu. Kanska ein tann kønasti á hesum øki. Tað man vera politiskt pinufult at blíva álaður sundur av Virgari. Um min egna litla persón skal eg einki siga, eg eri bæði deyvur og dulur.

Tað, sum er sera keðiligt, er at hesin hugburður úti-lokar sjónarmið, tí at tey eru borin fram av einum Dalsgaard ella Hansen, einum sambandsmanni ella indre-missionára, einum sosialisti ella post-modern-isti, kundi tað verið.

Nogen gange er der for lidt, men andre gange er der for meget.

Det kan slet ikke styres."

Hetta er skrivað eftir minninum. Er tað skeivt, kann Hermann rættað tað. Sjálvandi veit eg, at setningarnir eru kliptir saman av einum longri práti, men hetta eru vilkorini, tá journalistar fara til arbeiðis.

Hetta er tað, sum eg havi gjørt viðmerkingar til, góði Sjúrður, og einki annað. Og eg meini framvegis, at so-vorðið svass ikki sømiligt. Hvørki sum økonomur, formaður í Búskaparráðnum, stjóri á Hagstovuni ella tjóðveldismaður eru hesi orð rímilig.

Herman segði við egnari rodd nakrar fáar setningar, sum eg skrivaði niður alt fyri eitt. Teir vóru prentaðir

hjálpá arbeiðstarnaðum aftur til arbeiðis. Hetta kann gerast við arbeiðsvenjing, endurbúgving og umskúling.

Endamálið við Alv er at

VIÐMERKINGAR

Ein saklig viðmerking til Búskaparráðið

Óli Jacobsen

Í Føroyum. Júst hetta styrkir ikki undanførlurnar hjá Hermann.

At tey, sum varða av hesum málum, gera bart, hevur einki við avmarking av talufrælsinum at gera. Hetta er ein spurningur, um tað veruliga einki mark skal vera fyri, hvat ein føroyskur embætismaður kann vera orsök til. Í hesum førinum er tað ein hótan móti føroyskum sjálvsavgerðar-rætti.

Hertil svara danskir politikkarar, leysliga endurgivið, at er blokkurin veruliga skaðiligur, so gera vit jú føroyingum ein beina við at endurskoða hann.

Nú aftaná, at hetta hevur skapt alt rokið í Føroyum, sigur Hermann seg vera skeivt endurgivnan. Hertil er bert at siga, at um eg sjálvur hevði verið so skeivt endurgivin, sum Hermann sigur seg vera, og við teimum avleiðingum, sum kundu forútsiggjast, so hevði eg í stundini kravt eina rætting frá blaðmanninum at koma í blaðið

dagin eftir, og eg hevði sent rættingina til føroysku fjølmiðlarnar eisini. Tá hevði einki meira hent.

Ikki tess minni so tosar Hermann uttan fyrivarni aftur nakrar dagar seinni við sama blaðmann um fiskimannaskattin, og hevur hetta eftir tí fyriliggjandi sum úrslit, at formaðurin í donsku figgjarnevndini beinleiðis hótir føroyskar myndugleikar "uppá blokk-in" vegna hetta máli, sum eisini er eitt innanhýsis mál

og at tað kann byrja aftur við øðrum eigarum, ella talan er um eitt skip, sum fer av landinum með alla.

Tað verður als ikki tikin hædd fyri, at tað er eisini nakað, sum eitur gerandis-dagur á økinum. Tað tykist greitt, at Búskaparráðið metir síni sjónarmið sum bíbilskar sannleikar, sum eingin skal kunna seta spurnartekin við. Tað er sjáldan, at viðurskiftini í einum gerandisdegi eru so einföld.

Tað, sum er avgerandi í øllum hesum máli, er, at danskir politikkarar so ella so hava lagt seg út í innanhýsis føroysk viðurskifti.

Her ganga øll spor aftur til Hermann Oskarsson.

Tað, sum hevur skapt røringina millum føroyskar politikkarar er framlogan, sum verður endurgivin í Berlingske Tidende tann 28. mai, har Hermann verður beinleiðis endurgivin fyri at hava sagt um danska blokkin: "Det er en fantastisk situation. Men gider Danmark fortsat betale til en nation, der har haft store overskud?..."

Hertil svara danskir politikkarar, leysliga endurgivið, at er blokkurin veruliga skaðiligur, so gera vit jú føroyingum ein beina við at endurskoða hann.

Nú aftaná, at hetta hevur skapt alt rokið í Føroyum, sigur Hermann seg vera skeivt endurgivnan. Hertil er bert at siga, at um eg sjálvur hevði verið so skeivt endurgivin, sum Hermann sigur seg vera, og við teimum avleiðingum, sum kundu forútsiggjast, so hevði eg í stundini kravt eina rætting frá blaðmanninum at koma í blaðið

dagin eftir, og eg hevði sent rættingina til føroysku fjølmiðlarnar eisini. Tá hevði einki meira hent.

Ikki tess minni so tosar Hermann uttan fyrivarni aftur nakrar dagar seinni við sama blaðmann um fiskimannaskattin, og hevur hetta eftir tí fyriliggjandi sum úrslit, at formaðurin í donsku figgjarnevndini beinleiðis hótir føroyskar myndugleikar "uppá blokk-in" vegna hetta máli, sum eisini er eitt innanhýsis mál

Tá ein lesur t.d. frágreið-ingina fyri 2003, so er tað sum at lesa eina búskaparliga lærubók ella høvuds-uppgávu hjá einum, sum skal hava endaligt prógv. Alt er antin svart ella hvitt. Ber ein fyritøka seg ikki, so skal hon fara á húsagang, basta! Her ger tað ongan mun, um virkið er landfast,

fullveldi. Danir skulu einki innlit fáa í føroysk búskaparlig viðurskifti. Kanska onkur politikkarí, men ikki pressan og einki fólkið.

Hvat er tað, sum ikki tolir dagsins ljós? Hvat er tað, sum er so fúlt og skitið, sum danska pressan ikki má finna? Hvat vita Sosialurin og Dimmaletting, sum Føroya fólk ikki veit? Okkurt er. Ella høvdu føroysk sambandsfólk ikki

prosentpart - uttan mun til manningartal - er tað als ikki í teirra áhuga at seta fleiri fólk. Hinvegin virkar skipanin á tann hátt, at skiparar, sum eru teir, sum seta fólkið, hava áhuga í at hava fægst møguligar mans við, tí meira verður tá í part uttan mun til skatt ella ikki.

Ráðið hevur eisini úti-hýst ta mest itøkiligu grundgevingina fyri fiski-mannaskattinum. Nevniliga at eggja fiskimonnum til at bøgva í Føroyum, samstundis sum teir útvega sær arbeiði á útlendskum fiski-skipum. Hetta vildi økt um okkara arbeiðsmarknað og talið á arbeiðsplássum, sum tað kann vera tørvur á, ikki minst í hesum døgum.

Hvat um Búskaparráðið tók í egnan barm? Mannagongdin hjá Búskaparráðnum tykist at vera tann sama sum við serføroyskari logfrøði. Byrjað verður við niðurstøðuni, og so skulu grundgevingarnar lagast til hana, uttan mun til um tær eru rættar ella ikki.

Tað er ikki so lægið, at fiskivinnan og fiskimenn ivast stórliga í Búskaparráðnum og meta tað at vera eitt slag av hótan móti tess áhugamálum. Fólkini í fiskivinnuni eru nú ikki so eidasør, sum ein kann fáa fatan av. Tað vóru vit, sum fyrst og fremst fingtu skipað fyri marknaðarbúskapi í flakavinnuni seinast í 80-unum.

Heldur enn hetta sjálv-rættvísi kundi Búskaparráðið tikið í egnan barm. Tað kundi spurt seg sjálv, um tess arbeiðsháttur og stólar ikki er tann veruliga orsøkin til ta støðu, sum hevur fingið ráðið út í hesa bjargarroyndina av formanninum.

Hetta kundi verið eitt gott evni til komandi fund hjá ráðnum. Nevniliga hvussu ráðið sjálvt kann forða fyri at koma í eina slíka støðu aftur.

Búskaparráðið mótmælir

Nýggjastu álopini á formannin í Búskaparráðnum eru ósømilig og eiga ikki at koma fyri í einum framkomnum samfelag. Við hesum mótmælir Búskaparráðið viðfæðina, sum Hermann Oskarsson, formaður, hevur fingið frá einstaklingum og fjølmiðlum seinastu vikurnar.

Limirnir í Búskaparráðnum vilja við hesum mótmæla teirri viðfæð, sum formaður ráðsins, Hermann Oskarsson, búskaparfrøðingur, hevur fingið, eftir at hann herfyri helt fyrirestur um búskaparligu viðurskiftini í ríkisfelagsskapinum. Politikarar, landsstýrismenn, umboð fyri fakfelag og einstaklingar hava í fjølmiðlunum ákært Hermann Oskars-son fyri bæði líkt og ólíkt, m.a. at hann er landasvikjari og rennur politisk orindi.

Hetta er ikki fyrstu ferð, at formenn Búskaparráðsins fáa slíka viðgerð frá politikarum, landsstýrismonnum, formonnum fyri vinnu- og fakfeløgum og øðrum. Fyrrverandi formaður ráðsins varð eisini fyri slíkar hunddálking.

Vit hava so stórliga frágreiðingum sínum at úttala seg fakliga um stovnar og ráð – eins væl og øll onnur – sleppa føroyska búskapinum, og vóna vit at innihaldið í frágreiðingum ráðsins í framtíðini í størri mun enn higartil verður partur av almenna orðaskiftinum.

Búskaparráðið hevur á hvørjum ári bjóað sær til at leggja frágreiðingar sínar fram fyri almenn-ingin (vinnu- og fakfe-løgum, politiskum flokk-um, fyrítøkum o.ø.). Øll, sum hava áhuga, kunnu venda sær til ráðið at fáa útgreinaðar frágreiðingar ráðsins. Á tann hátt kunnu helst teiri mis-skiljingar beinast av veg-num.

Búskaparráðið:

Gunvor Balle
Miriam Haraldsen
Marnar Jacobsen
Anna Kass
Óli Samró